

Skellefteå kommun

kundtjanst@skellefteakommun.se

2022-06-30

1 (21)

Dnr-SI 2022:256

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Sörböleskolan i Skellefteå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning vid Sörböleskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning*, *i flera delar* eller *i låg utsträckning*. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Sörböleskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns:

- Att rektorn ser till att nyanställda och obehöriga lärare får en planerad och noggrann övervägd introduktion.

Undervisning

Undervisningen främjar *i flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med att göra undervisningen mer stimulerande och utmanande för att eleverna ska nå längre i sin kunskapsutveckling

Trygghet och studiero

Skolan arbetar *i hög utsträckning* för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges *i flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tar tydligare ansvar för att säkerställa likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygssättning samt att alla lärare ges förutsättningar att samverka med andra lärare i frågor gällande bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 9 januari 2023 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2022:256) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn tillsammans med biträdande rektorn skaffar sig en god bild av verksamheten utifrån en bred uppföljning av olika typer av resultat. Utifrån rektorns och biträdande rektorns nulägesbild fördelas resurser och vidtas åtgärder i syfte att förbättra verksamheten. Rektorn leder skolans jämställdhetsarbete med utgångspunkt i att elever ska ges samma möjligheter oavsett könstillhörighet. Rektorn har, i sin ledning och organisering av det pedagogiska arbetet, ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdeuppdrag. Rektorn skapar en tydlig mötesstruktur som gör det möjligt för skolans personal att samverka i frågor rörande utbildningen. Skolans arbets- och förhållningssätt är väl kända och tillämpas av skolans personal. Däremot saknas en introduktion för nyanställda och obehöriga lärare.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn skapar, tillsammans med biträdande rektorn, en god grund för utveckling av undervisningen genom uppföljning och analys av kunskaps- och trygghetsresultat.¹ Rektorn och biträdande rektorn vid Sörböleskolan F-6, vilka är relativt nya på sina tjänster, uppger i intervju att de hittills framförallt arbetat med nulägesanalys, och att analysarbetet ännu inte är avslutat. Rektorn uppger att analys- och efterföljande utvecklingsarbete genomförs under senare delen av vårterminen 2022.

Granskningen visar att rektorn i sitt uppföljnings- och analysarbete följer upp flera former av kunskaps- och trygghetsresultat. Rektorn följer upp kunskapsresultaten genom att titta på meritvärde, betygspoäng i alla ämnen, resultat på nationella prov i årskurs 3 och 6, samt tester av elevers läsförmåga. Som en del i detta arbete gör rektorn också jämförelser mellan flickors och pojkars resultat. Rektorn följer upp trygghetsresultaten utifrån bland annat Skolinspektionens Skolenkät² kommunens egen Trygghetsenkät som skolans Trygghetsteam genomför och trygghetsvandringar. Därtill har biträdande rektorn genomfört en ”probleminventering” där lärarna i arbetslagen har haft i uppgift att, med utgångspunkt i ett elevperspektiv, identifiera vad som kan vara problematiskt för eleverna för att få gymnasiebehörighet och högre meritvärde.

Rektorn och biträdande rektorn uppger i intervju att skolan under innevarande läsår haft trygghet och studiero som ett utvecklingsområde och att man som en del i detta arbetat med att förbättra språkbruket på skolan, infört fler rastvakter och ökat vuxennärvaron på skolan. Den uppföljning som gjorts av arbetet vilar på en samlad bild som rektorn och biträdande rektorn skaffat genom skoloråd, husmöten samt genom samtal med lärare och elever. Därtill har utvecklingsområdet kring studiero och trygghet varit föremål för diskussioner under föräldramöten med vårdnadshavarna.

¹ Rektorn har delegerat flera arbetsuppgifter till biträdande rektorn.

² Skolinspektionen genomför Skolenkäten som en del av granskningen av skolverksamheten i landet. Enkäten riktar sig till elever, föräldrar och pedagogisk personal och genomförs löpande med en tvåårsfrekvens för alla skolor. För alla frågor i enkäten beräknas ett snitt för referensgruppen. Skalan är 1-10 där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Enkätresultaten finns på webbplatsen <http://www.skolverket.se> under fliken ”Skolutveckling”.

Rektorn uppger att insatserna gett resultat och att man märker stor skillnad i såväl tryggheten som studieron på skolan

Jämställdhetsarbete

Rektorn styr och leder skolans jämställdhetsarbete för att säkerställa att elever ges samma förutsättningar oavsett könstillhörighet. Rektor och biträdande rektor uppger i intervju att skolans jämställdhetsarbete följer Skellefteå kommuns policy. Av granskningen framgår att rektor och biträdande rektor, som en del i sin pågående nulägesanalys, granskat och jämfört flickors och pojkars kunskapsresultat. Analysen är ännu inte slutförd och rektorerna har därför inte formulerat några planer för hur jämställdhetsarbetet på enheten ska utvecklas. Skolan har, efter analys på rektorsområdesnivå³, anordnat en föreläsning om bland annat hur undervisningen kan tillgängliggöras för pojkar. Enligt rektorn kommer innehållet i föreläsningen att ligga till grund för framtida diskussioner om flickors och pojkars förutsättningar i utbildningen.

Ledning och organisation

Rektorn, och framförallt biträdande rektorn, leder det pedagogiska arbetet på skolan utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Flera lärare lyfter fram att biträdande rektorn utövar ett tydligt ledarskap och har god förmåga att stödja lärarna i deras arbete.

Rektorn skapar förutsättningar för skolans personal att samverka och diskutera frågor som rör elevernas utbildning. Bland annat finns schemalagd konferenstid, återkommande arbetsplatsträffar, arbetslagsmöten, uppföljningsmöten och samverkansmöten. Därtill hålls återkommande husmöten på kvällstid där all skolpersonal kan delta. Dessa möten används bland annat för att samverka, planera, utvärdera och skapa samsyn. Rektorn och biträdande rektorn följer upp det sätt som lärandet i kollegiet ger avtryck i undervisningen genom återkommande diskussioner med lärarna, men även genom exempelvis lektionsobservationer och efterföljande samtal som genomförs av biträdande rektorn eller av elevhälsans personal.

³ Sörböleskolan ingår tillsammans med Tuböle, Sunnanå och Gummark i Sörböle rektorsområde med en gemensam rektor. Därtill har varje skola en biträdande rektor.

Av intervjuer framgår att rektorn och biträdande rektor inte i samma utsträckning möjliggör samverkan mellan lärare i frågor som mer specifikt handlar om undervisningens genomförande. I intervjuer med lärare framkommer att de upplever att det behövs bättre förutsättningar för lärare och andra pedagoger att kunna samtala och diskutera frågor där fokus ligger på undervisningens genomförande. Denna form av samverkan sker istället i hög grad på enskilda lärares initiativ. Rektor och biträdande rektor uppger att de försöker att få in diskussioner om undervisningens genomförande under exempelvis husmöten, men att detta måste få större utrymme framöver. Rektorn lyfter särskilt vikten av att lärarna ska få ökade möjligheter att sprida och diskutera goda exempel för att på så sätt utveckla och stärka det pedagogiska ledarskapet i klassrummet.

Granskningen visar att introduktionen av obehöriga lärare och nya lärare kan utvecklas. Behovet av en tydligare och mer genomtänkt introduktion framhålls av såväl lärare som rektor. Lärarna uppger i intervju att introduktionen av nyanställda och obehöriga delvis är bristfällig. Rektorn uppger att det inte finns något formellt mentorssystem, men att alla nya pedagoger ska ha en specifik person i kollegiet som de kan vända sig till. Pedagogerna å sin sida uppger att de är osäkra på om det finns någon typ av mentorssystem på skolan. Obehöriga lärare som intervjuats i samband med granskningen uppger att nyanställda lärare behöver få tydligare information om hur man arbetar på skolan, vilka rutiner som gäller och när saker ska göras.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan motsvarar kvalitetskriterierna inom området Rektors ledarskap *i flera delar*, men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete kan inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att nyanställda och obehöriga lärare får en planerad och nogg övervägd introduktion.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i stor utsträckning överlåtit arbetet med att introducera nyanställda och obehöriga lärare till arbetslagen. Vidare framgår att rektorn inte följer upp om och hur detta arbete genomförs. Av granskningen framgår att nyanställda och obehöriga lärare upplever att de inte i tillräcklig utsträckning ges en tillräckligt god introduktion. Det saknas exempelvis tydlig introduktion i skolans lärplattform samt information om skolans planering.

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar visar att det på många skolor saknas tydliga rutiner och strukturer för att stödja nya och obehöriga lärare. Detta leder till att stödet blir ostrukturerat och att nya och obehöriga lärare inte med säkerhet får det stöd och den kompetensutveckling som de behöver för sitt uppdrag.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att nyanställda får en introduktionsperiod och rektorn ska se till att det finns en plan för introduktionsperioden. Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskningar visar att de rektorer som lyckas med att ge eleverna en sammanhållen undervisning tar reda på vilket behov av stöd nya och obehöriga lärarna har, ger obehöriga lärare handledning i arbetet med att planera och genomföra undervisningen samt säkerställer att de får tillgång till skolans pedagogiska forum.⁴

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att ta ett aktivt ansvar för att nyanställda och obehöriga lärare får en planerad och noga avvägd introduktion.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar *i flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen är att undervisningen vid skolenheten är strukturerad, varierad och att eleverna ges ett aktivt lärarstöd, men att

⁴ Skolinspektionen (2017c) *Undervisning på skolor med många obehöriga lärare*, Stockholm: Skolinspektionen.

undervisningen borde ha ett tydligare fokus på att stimulera och utmana eleverna i att komma längre i deras kunskapsutveckling.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Varierad och strukturerad undervisning

Av granskningen framgår att undervisningen i de flesta fall är varierad och strukturerad. Såväl elever som lärare uppger i intervju att lektionerna ofta har en tydlig struktur. Även Skolinspektionens lektionsobservationer visar att de flesta lektioner har en tydlig struktur och variation. Under de flesta lektioner genomförs också en rörelsepaus. Av granskningen framgår att skolan under innevarande läsår, som en del i arbetet med att förbättra studieron, arbetat mycket med att skapa en tydligare struktur och bättre variation i undervisningen. Elever uttrycker i intervju att de upplever att tillfälligt anställda i regel inte arbetar med samma tydliga struktur och variation i undervisningen som de mer erfarna lärarna. Enligt flera elever är det många gånger sämre studiero och mer stök i klassrummet när tillfälligt anställda undervisar samt att det i någon klass finns elever som inte lyssnar på tillfälligt anställda som arbetar på skolan. Biträdande rektor uppger i intervju att hen vid sina lektionsobservationer sett att lärarna agerar lite olika i klassrummet och att lärarna hunnit olika långt i arbetet med att utveckla struktur och variation i undervisningen.

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar att undervisningen består av olika arbetssätt och uppgifter. Såväl intervjuer med elever och lärare som lektionsobservationer visar att undervisningen i många fall är varierad och planerad utifrån elevernas förutsättningar och behov. Genomgångar varvas med elevaktiva inslag såsom enskilt arbete med läromedel eller gruppdiskussioner. Lärarna ger ett aktivt lärarstöd och säkerställer att eleverna förstår arbetsuppgifterna. Under en observerad lektion varvar läraren olika aktiviteter med 5-15 minuters mellanrum. Lektionen består av uppstart, genomgång, film, uppföljning av filmens innehåll, genomgång, elevarbete i egen skrivbok, aktivitetspaus och slutligen läser läraren högt ur en bok. Av observerade lektioner och intervju med elever framgår att eleverna vanligtvis arbetar med samma arbetsuppgifter, men att eleverna kan få fler uppgifter om de snabbt blir färdiga. Under någon observerad lektion är nivån på arbetsuppgiften inte anpassad för aktuell elevgrupp, vilket resulterar i att eleverna blir oroliga och överksamma, att ljudnivån går upp och att eleverna får svårt att komma vidare utan återkommande hjälp av läraren.

Självförtroende, motivation, förväntning

Granskningen visar att skolan arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation, men att större fokus bör läggas vid att göra undervisningen mer stimulerande och utmanande för eleverna. I Skolinspektionens Skolenkät från vårterminen 2021 skattade eleverna i årskurs 5 området "stimulans" relativt lågt.⁵ Flickorna gav betydligt sämre omdömen än pojkarna på de frågor i Skolenkäten som handlade om stimulans. Flera lärare berättar i intervju att det inte förts några diskussioner om hur undervisningen kan göras mer stimulerande och utmanande för eleverna, eller vad det beror på att flickorna verkar finna undervisningen mindre stimulerande än pojkarna. Några lärare uppger att arbetet med tydligare struktur och variation i undervisningen, även om det uttalade målet för detta arbete varit att förbättra studieron, också borde göra undervisningen mer stimulerande. Några av lärarna uppger att exempelvis de rörelsepauser, som införts för att förbättra studieron, också kan bidra till att göra undervisningen mer stimulerande för eleverna. Även elever nämner i intervju att de tror att lärarna använder sig av rörelsepauser för att göra undervisningen i sig roligare och mer intressant. Flera elever pekar också på att lärarna är olika duktiga på att engagera eleverna. Eleverna kopplar detta till att vissa lärare är vikarier och att lärarna inte alltid "har de ämnen" som de undervisar i, och att detta sätter avtryck i hur väl undervisningen lyckas engagera eleverna.

Biträdande rektorn uppger att skolan överlag behöver fokusera mer på att utveckla det pedagogiska ledarskapet och att en viktig del i detta är att lärarna ska få rätt pedagogiska verktyg för att göra undervisningen mer stimulerande. Rektor och biträdande rektor uppger också att de behöver fortsätta att analysera hur det kommer sig att flickor, trots att de generellt har bättre betyg, ändå verkar uppleva att undervisningen är mindre stimulerande än pojkarna. Lärarna nämner kollegialt lärande som ett sätt för dem att nå längre i att utveckla sin undervisning och göra den mer stimulerande för eleverna, men att det varken funnits styrning från rektorn för att detta ska göras eller tid för att lärarna ska själva kunna observera varandras lektioner. Lärarna uppger att biträdande rektorn förvisso gjort några lektionsbesök, men att de sedan inte fått någon återkoppling av rektorn.

⁵ Det sammantagna värdet för eleverna i årskurs 5 vid Sörböleskolan på området "stimulans" var 4,8 på en skala 1-10. Detta kan jämföras med 5,7 för kommunen som helhet och 6,3 för samtliga medverkande skolenheter årskurs 5.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan motsvarar kvalitetskriterierna inom området *i flera delar*, men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med att göra undervisningen mer stimulerande och utmanande för att eleverna når längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionens granskning visar att även om undervisningen på skolenheten ofta är strukturerad och varierad så kan elevernas motivation för sitt skolarbete stärkas genom en starkare betoning på att undervisningen också ska vara intresseväckande och stimulerande. Granskningen visar exempelvis att undervisningen inte alltid är varierad och att arbetsuppgifterna inte alltid är anpassade utifrån elevernas nivå. Vidare framgår att flickor upplever att undervisningen är mindre stimulerande än pojkarna gör. Rektorn bör därför också följa upp arbetet med att göra undervisningen stimulerande för eleverna. En del i detta är att följa upp hur skolan stimulerar flickor och pojkar att komma längre i deras kunskapsutveckling.

Av läroplanen framgår att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn initierar och genomför ett utvecklingsarbete där lärarna på skolan diskuterar hur undervisningen kan utformas så att eleverna kan stimuleras att nå längre i sin kunskapsutveckling. Utvecklingsarbetet kan kompletteras med lektionsobservationer och kollegialt lärande i syfte att identifiera och sprida goda exempel. En del i detta kan också vara att undersöka hur eleverna ser på vilka metoder som är framgångsrika för att göra undervisningen intressant. Inte minst med tanke på att det i elevintervjuer beskrivits att olika lärare i olika utsträckning lyckas motivera dem till att vilja lära sig mer.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar *i hög utsträckning* för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att skolan bedriver ett aktivt arbete för att säkerställa att utbildningen präglas av trygghet och studiero, så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Skolan har tydliga rutiner för trygghetsarbetet och dessa är väl kända bland skolans personal. Granskningen visar att studieron på lektionerna har tydlig förbättringspotential, men att skolans aktiva och målmedvetna arbete för att förbättra studieron ger goda förutsättningar att åstadkomma detta.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Arbete för trygghet

Skolan bedriver ett medvetet arbete för att skapa och upprätthålla tryggheten på skolan. Skolan har tydliga rutiner för hantering av kränkningsärenden och dessa är väl kända bland skolans personal. Skolan har trygghetsteam som arbetar med att kartlägga och analysera tryggheten på skolan. Som en del i trygghetsteamets arbete genomförs trygghetsvandringar och trygghetsenkäter varje höst.

I Skolinspektionens Skolenkät från vårterminen 2021 skattade elever i årskurs 5 vid Sörböleskolan tryggheten ganska lågt. Detta kan jämföras med Skolenkäten vårterminen 2019, i vilken eleverna i årskurs 5 vid Sörböleskolan istället skattade

tryggheten högre än elever i såväl kommunen som i riket.⁶ Rektorn berättar i intervju att skolans egna trygghetskartläggningar visat att eleverna överlag upplevde tryggheten som god, men att det fanns platser på skolan som var mer otrygga. Rektorn berättar att skolan vidtagit åtgärder för att öka tryggheten, bland annat genom att se till att det finns fler vuxna i de områden som eleverna pekat ut som mindre trygga. Rektorn berättar också att dessa insatser kommer att utvärderas under våren.

Studiero och lugn miljö

Granskningen visar att skolan har ett samlat arbete för att skapa studiero i klassrummet vilket bidragit till att eleverna nu har bättre arbetsro än föregående läsår. Såväl intervjuer som genomförda lektionsobservationer visar att, även om studieron förbättrats, så är det ibland högljutt, pratigt och lite stökigt på lektioner. Elever, lärare och rektor beskriver att studieron var mindre god under föregående läsår men att det blivit bättre under innevarande läsår. Rektorn och biträdande rektor uppger i intervju att skolan haft studiero som ett prioriterat utvecklingsområde och att det är därför som studieron blivit bättre. Man har bland annat jobbat med att lärarna ska ha tydligare lektionsstruktur och mer variation i undervisningen. Rektorn uppger att frågor om studiero och de åtgärder som vidtagits för att förbättra studieron har varit föremål för regelbundna diskussioner i olika forum. Under sådana möten har rektorn uppmuntrat pedagogerna att sprida goda exempel. Rektorn uppger att den höga personalomsättningen under senare tid bidragit till att försämma studieron. Rektorn uppger att vissa tillfälligt anställda pedagoger har haft det svårare att arbeta med att förbättra studieron.

De lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört visar att studieron ibland är god och ibland mindre god. Under några lektioner finns en tydlig och genomtänkt struktur och variation i undervisningen. Under dessa lektioner interagerar läraren med eleverna, svarar på frågor och rör sig lugnt runt i klassrummet. Under andra lektioner är strukturen och variationen mindre tydlig. Under lektioner med långa genomgångar eller mindre väl anpassade uppgifter, blir många elever sittande överksamma. Några

⁶ Det sammantagna värdet för eleverna i årskurs 5 vid Sörböleskolan på området "trygghet" våren 2021 var 7,7 på en skala 1-10. Detta kan jämföras med 8,3 för svarande elever i årskurs 5 i Skellefteå kommun och 8,2 för svarande elever i årskurs 5 på samtliga medverkande skolenheter i landet. Vårterminen 2019 skattade eleverna i årskurs 5 vid Sörböleskolan området trygghet till 9,0.

elever börjar prata om annat än lektionsinnehållet medan andra exempelvis leker med medhavda leksaker eller börjar gå runt i klassrummet. Under dessa lektioner är studieron överlag mindre god och lärarna behöver återkommande säga till eleverna.

Eleverna uppger i intervju att studieron förbättrats jämfört med föregående läsår, men att det inte alltid är studiero på lektionerna. Några andra elever uppger att det ibland är stökigt och högljutt på lektionerna samt att det bland annat har att göra med vilken lärare som är i klassrummet. Flera elever uppger att studieron är sämre när de har vikarier. Några elever berättar att det finns ordningsregler i klassrummet, men att lärarna följer dessa regler olika strikt. Några elever uppger att de varit med att ta fram vilka ordningsregler som ska gälla i klassrummet, medan andra elever uppger att de inte varit med om detta.

Lärarna uppger i intervju att studieron blivit bättre och att det nu är god studiero i de flesta klasser. Lärarna uppger att tydlig lektionsstruktur och variation i undervisningen gör att studieron blir bättre, men att det inte alltid räcker. Någon lärare berättar i intervju att hen upplever att det saknas verktyg för att komma tillrätta med studieron. Det räcker ofta inte med att säga till elever som stör och det går inte att visa ut elever från klassrummet. Lärarna uppger att eleverna är olika mot olika lärare, och att studieron är sämre när eleverna undervisas av vikarier. Flera lärare uppger i intervju att de infört olika typer av poängsystem, där klassen kan samla poäng om det är studiero under lektionerna. Såväl lärare som elever berättar att poängsystemet fungerar väl och att det bidrar till att förbättra studieron i klassrummet.

Skolinspektionen bedömer att, även om studieron fortfarande har en tydlig förbättringspotential, så bedriver skolan ett målinriktat arbete som har förutsättningar att skapa god studiero för eleverna. En förutsättning för detta är att rektor, elevhälsa, elever och samtliga lärare fortsätter att engageras i detta arbete och att vidtagna åtgärder följs upp och utvärderas.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan motsvarar kvalitetskriterierna inom området *i hög utsträckning*.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges *i flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen är att rektorn arbetar till viss del för att säkerställa likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygssättning. Rektorn har inte initierat eller genomfört några träffar som ska ha kvalitetssäkringen av bedömningarna och betygssättningen som fokus. Därtill framgår att rektorn behöver stärka lärarnas förutsättningar att samverka med lärare på andra skolor.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer och dokumentstudier.

Diskussion, analys och kvalitetssäkring av bedömningar och betyg

Granskningen visar att rektorn följer upp studieresultaten, men att analysarbetet ännu inte avslutats. Rektorn följer upp variationer i betyg i olika ämnen och årskurser, resultat på tester avseende elevernas läs- och skrivförmåga samt läsförståelse, nationella prov och skillnader mellan resultat på nationella prov och betyg. Rektorn har emellertid ännu inte påbörjat analysarbetet och har därför inte funnit några förklaringar till vare sig skolans goda betyg eller skillnaderna i betyg mellan flickor och pojkar.

Av insänd dokumentation och offentlig statistik framgår att studieresultaten vid skolan överlag är goda, men att genomsnittlig betygspoäng i årskurs 6 vid Sörböleskolan under de tre senaste läsåren minskat från 252 läsåret 2018/2019 till 221 läsåret 2021/2022. Av offentlig statistik framgår att omkring 100 procent av eleverna vid Sörböleskolan uppnådde kunskapskriterierna för betyget E i samtliga ämnen. Detta

kan jämföras med drygt 74 procent i riket som helhet.⁷ I intervju kan rektor och biträdande rektor inte förklara hur skolan, trots problem med bristande studiero under de senaste åren, lyckas nå så höga betyg. Rektor och biträdande rektor uppger att de inte hunnit analysera detta än, men att det kommer att finnas med i den nulägesanalys som görs under våren.

Av insänd dokumentation framgår att det finns skillnader i genomsnittligt meritvärde mellan flickor och pojkar i årskurs 6.⁸ Vidare framgår även att det genomsnittliga meritvärdet för pojkar varit ganska stabilt under de senaste tre åren medan det genomsnittliga meritvärdet för flickor sjunkit kraftigt.⁹ Rektorn och biträdande rektorn uppger att detta kommer att analyseras mer ingående under våren. Rektorn uppger att ledningsgruppen för rektorsområdet under vårterminen 2021 identifierat de stora skillnaderna i betyg mellan flickor och pojkar och att skolan, med anledning av detta, hållit en föreläsning om hur man får pojkar att lyckas bättre i skolan. Föreläsningen ska, enligt rektorn, ligga till grund för fortsatta diskussioner om hur utbildningen kan utvecklas så att pojkar klarar sig bättre i skolan.

Lärarna uppger i intervju att de har klassgenomgångar, där de redovisar för rektor och biträdande rektor hur det går för eleverna klassvis, men att samtal om bedömning och betyg i övrigt i stor utsträckning är begränsade till arbetslagsnivå. Lärarna uppger att de sambedömer nationella prov arbetslagsvis. Lärarna uppger också att de brukar diskutera frågor rörande bedömning och betygsättning och att de kvalitetssäkrar sin bedömning och betygsättning i arbetslaget och att specialpedagog ibland deltar vid dessa samtal. Några lärare uppger att de också samtalar med lärare på andra skolor kring bedömning och betygsättning, men att detta är något som de gör på eget initiativ och inget som leds eller uppmuntras av rektorn. Enligt rektorn är det arbetslagen som ska hjälpa nyanställda lärare när det kommer till bedömning och betygsättning. En pedagog, som är relativt ny på skolan, uttrycker att detta inte fungerar särskilt väl. Pedagogen uppger att hen saknar samtal om skolans rutiner kring utvärderingar, bedömningsstöd och betygsättning. Pedagogen uppger att det borde finnas en tydlig planering och tydliga instruktioner för nya pedagoger så att de snabbt får en överblick över och möjlighet att ta del av skolans rutiner för att skapa likvärdighet i bedömning och betygsättning.

⁷ Beskrivande statistik, (2021) Preliminär betygsstatistik våren 2021 – En jämförelse med betygen 2019 och 2020, Skolverket: Stockholm, s. 9.

⁸ Det genomsnittliga meritvärdet för flickor uppgick till 230 och det genomsnittliga meritvärdet för pojkar uppgick till 219.

⁹ Läsåret 2018/2019 uppgick det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 6 till 270 för flickor och till 212 för pojkar.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan motsvarar kvalitetskriterierna inom området *i flera delar*, men att utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tar tydligare ansvar för att säkerställa likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygsättning samt att alla lärare ges förutsättningar att samverka med andra lärare i frågor gällande bedömning och betygsättning.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte ger samtliga lärare tillräckliga förutsättningar att säkerställa att deras bedömning av elevernas kunskaper är likvärdig. Rektorn bör ta ett tydligare ansvar i kvalitetssäkring av lärarnas bedömning och betygsättning. Granskningen visar att det sker samverkan mellan lärarna i arbetslagen vid betygsättning och vid bedömning av nationella prov. Granskningen visar också att det sker viss samverkan med lärare på andra skolor kring bedömning och betygsättning, men att detta är något som sker på den enskilde lärarens initiativ. Vidare visar granskningen att rektorn förvisso avsätter tid för att lärarna ska diskutera bedömning och betygsättning. Granskningen visar dock att rektorn inte leder detta arbete, något som kraftigt inskränker rektorns möjligheter att kvalitetssäkra lärarnas bedömning och betygsättning.

Alla elever har rätt att bli bedömda på samma grunder oavsett vilken skola de går i eller vilken lärare som gör bedömningarna. Oriktiga betyg kan få långtgående konsekvenser för elevers studie- och yrkesval och andra livsmöjligheter. Av Skolverkets rapporter framgår att arbetet med likvärdig betygsättning behöver stärkas i den svenska skolan. Skolverket beskriver bland annat att samstämmigheten i betygsättningen behöver bli bättre. Om lärare inte ges förutsättningar att samverka blir lärarna begränsade till att sätta betyg utifrån sina egna förståelser, tolkningar och referensramar. Genom att ge lärarna bättre förutsättningar till samverkan skapas större samsyn och i förlängningen även mer likvärdig bedömning och betygsättning.¹⁰

¹⁰ Skolverkets rapport. (2020) Likvärdiga betyg och meritvärden – Ett kunskapsunderlag om modeller för att främja betygens och meritvärdenas likvärdighet, Skolverket: Stockholm, s. 16-19.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn följer upp likvärdighetsarbetet och analyserar samt säkerställer att likvärdiga bedömningar görs. Detta förslagsvis genom att rektorn deltar i eller tydligare leder träffar där lärarna diskuterar bedömning och betygsättning. Rektorn bör också se till att alla lärarna ges möjlighet att samverka med lärare på andra skolor inom rektorsområdet. Därtill bör nyanställd personal ges tydlig och planerad introduktion i frågor som rör betyg och bedömning.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av undervisningsrådet Agnetha Burström.

I den slutliga handläggningen har utredarna Anders Haglund (föredragande), Eva Ahlman och Mattias Ryd medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tio lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- Tre gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 11 – 13 april 2022 och genom digital intervju med rektor och biträdande rektor den 25 april 2022. Besöket och samtliga intervjuer genomfördes av Anders Haglund och Eva Ahlman.

Sörböleskolan F-6 är en kommunal skola belägen i centrala Skellefteå, Skellefteå kommun. Skolenheten leds av en rektor som har innehaft tjänsten i drygt ett år. Till sin hjälp har rektorn en biträdande rektor. Enligt Skolverkets officiella uppgifter var drygt 87 procent av skolans lärare legitimerade och behöriga i minst ett av sina undervisningsämnen läsåret 2021/22. Totalt har skolenheten 133 elever.